

24 eylül 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan balina balığı avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelenamenin tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 8/I/1934 - Sayı : 2599)

No.
2365

Kabul tarihi
27 - XII - 1933

BİRİNCİ MADDE — 24 eylül 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan balina avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelename tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

1 kânunusani 1934

BALINA AVCILIĞININ TANZİMİ HAKKINDA YAPILAN MUKAVELENAME

Cenevre 24 eylül 1931

Haşmetlû Arnavutluk Kralı, Alman Reich'i Reisi, Amerika Müttehit Hükûmetleri Reisi, Haşmetlû Belçikalılar Kralı, Haşmetlû Büyük Britanya ve İrlanda ve deniz aşırı Britanya dominyonları Kralı ve Hindistan İmparatoru, Kolombiya Reisi, Haşmetlû Danimarka ve İzlanda Kralı, İspanya Cümhuriyeti Hükûmeti Reisi, Fenlândiya Cümhuriyeti Reisi, Fransa Cümhuriyeti Reisi, Yunanistan Cümhuriyeti Reisi, Haşmetlû İtalya Kralı, Meksika Birleşik Hükûmetleri Reisi, Haşmetlû Norveç Kralı, Haşmetlû Felemenk Kraliçesi, Polonya Cümhuriyeti Reisi, Haşmetlû Romanya Kralı, İsviçre Federal Meclisi, Çekoslovak Cümhuriyet Reisi, Türkiye Cümhuriyeti Reisi, Haşmetlû Yugoslavya Kralı Hazeratı berveçhi âti murahhasları tayin etmişlerdir:

Haşmetlû Arnavutlar Kralı:

M. Lee Kurti, Mukim elçi, Milletler Cemiyeti nezdinde daimî murahhas.

Alman Reich'i Reisi:

M. Hans Hermann Völekers, Cenevre Başkonsolosu.

Birleşik Amerika Hükûmetleri Reisi:

M. Hugh R. Wilson, İsviçre Federal Meclisi nezdinde fevkalâde murahhas ve orta elçi.

Haşmetlû Belçikalılar Kralı:

M. P. Hymans, Hariciye nazırı.

Haşmetlû Büyük Britanya ve İrlanda ve deniz aşırı Britanya Dominyonları Kralı, Hindistan İmparatoru:

Büyük Britanya, Şimalî İrlanda ve Britanya İmparatorluğunun Milletler Cemiyetinin ayrıca azası olmayan bileümle aksamı için:

Vikont Cecil Of Chelwood, K. C.

Kanada Dominyonu için:

Hugh Guthrie P. C., K. C., M. P. Cenapları, Adliye Nazırı, Müddeiumumî.

Avusturalya Kommonwealthi için:

M. James R. Collins, C. M. G., C. B. E. Londra'da fevkalâde komiserlik kalemünde malî müşavir ve resmî kâtip.

Yeni Zelânda dominyonu için :

Sir Thomas Mason Wilford K. C. M. G., K. C. Londra'da fevkalâde komiser.
Cenubî Afrika İttihadı için :

Mr. C. T. Te Water, Londra'da fevkalâde komiser.

Hindistan için :

Sir Brojendra L. Mitter Kt. Kral Naibinin icraî meclisi hukukî azası.

Kolombiya Cümhuriyeti Reisi :

Dr. A. J. Restrepo, Milletler Cemiyeti nezdinde daimî murahhas.

Haşmetlü Danimarka ve İzlanda Kralı,

M. William Borberg, Milletler Cemiyeti nezdinde daimî murahhas.

İspanya Cümhuriyeti Hükûmeti Reisi ;

M. Alejandro Lerroux Garcia, nazır.

Fenlândiya Reisiçümhuru :

M. Evald Gyllenbøgel, Sefaret müsteşarı, Cemiyeti Akvam nezdinde daimî murahhas ve-kili.

Fransa Reisiçümhuru :

M. Louis Rollin, Mebus, Ticaret ve sanayi nazır.

Yunanistan Reisiçümhuru :

M. R. Raphaël, Cemiyeti Akvam nezdinde daimî murahhas.

Haşmetlü İtalya Kralı :

M. Augusto Rosso, Orta elçi, Cemiyeti Akvam Meclisi muavin murahhası.

Meksika Düveli Müttehesesi Reisi :

M. Salvador Martinez de Alva, Cemiyeti Akvam nezdinde daimî Büro müdürü.

Haşmetlü Norveç Kralı :

M. Birger Braadland, Hariciye nazır.

Haşmetlü Felemenk Kraliçesi :

Le Jonkheer F. Beelaerts van Blokland, Hariciye Nazır.

Polonya Reisiçümhuru :

M. Auguste Zaleski, Hariciye nazır.

Haşmetlü Romanya Kralı :

M. Constantin Antoniadu, Cemiyeti Akvam nezdinde fevkalâde murahhas ve orta elçi.

İsviçre federal Meclisi :

M. Giuseppe Morta, İsviçre Konfederasyonu reisi, Federal siyasî departman şefi.

Çekoslovakya Reisiçümhuru :

M. Zdenek Fierlinger, İsviçre Federal Meclisi nezdinde orta elçi ve fevkalâde murahhas,
Cemiyeti Akvam nezdinde daimî murahhas.

Türkiye Reisiçümhuru :

Cemal Hüsnü Bey, İsviçre Federal Meclisi nezdinde orta elçi ve fevkalâde murahhas.

Haşmetlü Yoğoslavya Kralı :

M. Voislav Marinkovitch, Hariciye nazır.

Bu murahhaslar usulüne uygun görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Birinci madde

Yüksek Âkit taraflar, müteakiben dairei kazaları dahilinde, işbu mukavelenamenin tatbiki ahkâmını temin ve mezkûr ahkâma mugayir hareket edenleri tecziye için lâzımgelen tedabiri almak hususunda muvafık kalmışlardır.

İkinci madde

İşbu mukavelename yalnız fanonlu (ağzı taraklı) balinalara tatbik edilebilir.

Üçüncü madde

İşbu mukavelename Yüksek Âkit Taraflar arazileri sahillerinde sakin yerlilere ancak atideki şartlar altında tatbik edilmez:

- 1 - Ancak sandal, pirog veya yalnız yerlilere mahsus ve yelken yahut kürekle müteharrik sair merakibi bahriye kullanırlarsa;
- 2 - Ateşli silâh kullanmazlarsa;
- 3 - Yerli olmayan eşhas hizmetinde bulunmazlarsa;
- 4 - Av mahsullerini bir şahsı salise teslimine mecbur bulunmazlarsa.

Dördüncü madde

Şimal burnu balinası ile Groenland balinası âdadından olduğuna karar verilecek «Right Whales» (Rait Vels) leri ve Avusturalya ile Bahrimuhiti kebir (Rait Vels) leri ve Cenubî Buzdenizi cüce (Rait Vels) lerini avlamak veya öldürmek memnudur.

Beşinci madde

Balina yavrularını yahut süttten kesilmemiş genç balinaları, büyümemiş balinaları ve beraberlerinde yavruları (yahut süttten kesilmemiş genç balinaları) bulunan dişi balinaları avlamak veya öldürmek memnudur.

Altıncı madde

Avlanan balinaların gövdelerinden kabil olduğu kadar istifade edilecektir.

Bilhassa :

1 - Yağ, bütün beyaz kısımdan, baştan, dilden ve bundan başka kalın barsağın mahrecine kadar kuyruktan kaynatma suretile yahut her hangi diğeri bir usul ile çıkarılmalıdır.

İşbu fıkranın ahkâmı ancak mekulâta hasredilmeyecek olan gövdelere veya gövde kısımlarına kabili tatbiktir.

2 - Balina gövdelerini işleyen sâbih veya gayrisâbih bütün imalâthaneler, beyaz kısımdan, etten ve kemiklerden yağ çıkarmak için lâzım olan alât ve edevat ile mücehhez bulunacaklardır.

3 - Eğer balinalar sahile getirilmiş iseler yağları çıkarıldıktan sonra kalan posalarından istifade için lâzımgelen tedabir alınacaktır.

Yedinci madde

Balina gemileri topçuları ile tayfası, alacakları ücret, avın neticesine tâbi ise, bu ücretin avlanacak balinaların boyları, cinsleri, kıymetleri ve onlardan çıkarılacak yağın miktarı gibi âmillere göre verilmesini ve yalnız tutulacak balinaların adedine göre verilmemesini büyük bir mikyasta mecburî tutacak şartlara tâbi olmak suretile istihdam edilmelidirler.

Sekizinci madde

Yüksek Âkit taraflardan birine ait hiç bir gemi, bayrağını taşıdığı Yüksek Âkit tarafın hususî bir müsaadesini haiz olmadan veyahut gemi sahibi veya müsteciri mezkûr Yüksek Âkit taraf Hükûmetine gemisini balina avcılığında kullanacağını işar etmeden ve mezkûr Hükûmetten böyle bir işarda bulunduğuna dair bir şehadetname almadan balina avcılığı edemez ve balina işleyemez.

İşbu madde, Yüksek Âkit taraflardan her hangi birinin balinaları avlamak, karaya getirmek veya işlemek için kendi arazisi ile kara sularını kullanmak arzusunda bulunacak her gemiden ayrıca kendi salâhiyettar makamlarından sadır olmuş bir müsaadename talep etmek hususundaki hakkına aslâ hâlel getirmeyecektir.

İşbu müsaadenamenin itası, geminin tabiiyeti ne olursa olsun, reddedilebilecek veyahut âkit Yüksek tarafın lâzım veya münasip takdir ettiği şartlara tâbi tutulabilecektir.

Dokuzuncu madde

İşbu mukavelename maddelerinin coğrafi tatbik sahası açık deniz, kara suları ve millî sular dahil olmak üzere bütün dünya sularına şamil olacaktır.

Onuncu madde

1 - Yüksek Âkit taraflar, bayraklarını taşıyan balina gemilerinden avladıkları her balina hakkında biyolojik görüş noktasından ve her halde aşağıdaki noktalara ait olmak üzere mümkün olacak tam izahat istihsal etmelidirler:

- a) Avlandığı tarih;
- b) Avlandığı mahal;
- c) Nevi;
- d) Cinsiyeti;
- e) Hayvan karaya çekilmişse, suda parçalanmış ise tahmin edilmek suretile uzunluğu;
- f) Şayet bir cenin varsa, tayini kabil olduğu takdirde, ceninin boyu ve cinsiyeti;
- g) Mümkün olursa midenin muhteviyatı hakkında tafsilât.

2 - İşbu maddenin (e) ve (f) fıkralarında zikredilen uzunluk, burnunun ucundan kuyruk kanatlarının hattı farikının son noktasına kadardır.

On birinci madde

Yüksek Âkit tarafların her biri, dairesi hükümleri içinde bulunan sâbih veya karada müesses bileümle imalâthaneleri, kendisine, her imalâthanedeki işlenmiş balinaların adedini, nevelerini, çıkarılmış yağların miktarını ve nevelerini, toz, guano ve sair ikinci derecede masnuatı mübeyyin hesap listeleri göndermeğe mecbur tutacaktır.

On ikinci madde

Yüksek Âkit tarafların her biri kendi dairesi hükümleri içinde balinalara ait olarak yapılan ameliyelere dair olan istatistikî malûmatı Oslodaki beynelmilel balina istatistik bürosuna tebliğ edecektir. Verilecek malûmat hiç olmazsa onuncu maddede zikredilen tafsilât ve:

- 1 - Her sâbih imalâthanenin ismiyle tonajını;
- 2 - Balina gemilerinin adedi ile umumî tonajını;
- 3 - Mukannen müddet zarfında işlemiş olan kara istasyonlarının bir listesini ihtiva etmelidir. Bu malûmat bir seneyi geçmeyecek uygun fasıllarla verilecektir.

On üçüncü madde

Yüksek Âkit tarafların her hangi biri için kendi arazisi ve kara suları dahilinde kendi gemileri tarafından işbu mukavelename ahkâmına riayeti temin için icap eden tedbirleri almak mecburiyeti, kendi arazilerinden, bu mukavelenamenin tatbik olunduğu kısma ve bu araziye bitişik kara sularına ve bu arazi dahilinde mukayyet gemilere munhasır olacaktır.

On dördüncü madde

Fransızca ve İngilizce metinleri mütesaviyen muteber olan işbu mukavelename 1932 senesi 31 martına kadar Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan her Devlet namma imza edilebilir.

On beşinci madde

İşbu mukavelename tasdik edilecektir. Tasdiknameler Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine tevdi olunacak ve umumî kâtiplik bu tevdi muamelesini Milletler Cemiyetine aza olan veya olmayan bütün Devletlere, tevdiin tarihlerini işaret ederck, bildirecektir.

On altıncı madde

Milletler Cemiyetine aza olup veya olmayıp ta işbu mukavelenameyi imzalamayan her Devlet bir nisan 1932 den itibaren mukaveleye iltihak edebilir. İltihakname Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine tevdi edilecek, Umumî kâtiplik te bu tevdi muamelesini tarihi tevdi ile beraber Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan bütün Devletlere bildirecektir.

On yedinci madde

İşbu mukavelename Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan lâakal sekiz Devletin tasdik veya iltihakının Milletler Cemiyeti umumî kâtibine vusulünden doksan gün sonra meriyet mevkiine girecektir. Bu adet içinde Norveç Kırallığı, Büyük Britanya Birleşik Kırallığı ve Şimalî İrlanda dahil bulunmalıdır. Namlarına sonradan bir tasdikname tevdi edilecek olan Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan Devletler için mukavelename işbu vesikanın tevdi tarihinden 90 gün sonra mevki meriyete geçecektir.

On sekizinci madde

İşbu mukavelenamenin meriyet mevkiine girmesinden sonra ve Cemiyet azasından olan veyahut olmayan ve haklarında o zaman işbu mukavele meri olan iki Devletin talebi üzerine mukavelenamenin yeniden tetkiki için Milletler Cemiyeti Konseyi bir konferans davet ederse Yüksek Âkit taraflar kendilerini bu konferansta temsil ettirmeği taahhüt ederler.

On dokuzuncu madde

1 - İşbu mukavelename mevki meriyete gireceği tarihten itibaren üç senelik bir müddetin hitamında feshedilebilir.

2 - Mukavelenamenin feshi Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine hitaben yazılmış bir ihbarname ile yapılacaktır. Milletler Cemiyeti umumî kâtibini her feshi tarihi tebliğiyle beraber Cemiyet azası olan veya olmayan her Devlete bildirecektir.

3 - Fesih, ihbarnamenin tebellûğundan 6 ay sonra hüküm ifade edecektir.

Yirminci madde

1 - Yüksek Âkit tarafların her biri imza veya tasdik veya iltihak esnasında işbu mukavelenameyi kabulü ile müstemlekâtın heyeti meemuası veya bir kısmı, himayesi altındaki memleketler, hâkimiyeti veya mandası altına vazolunmuş memalik ve deniz aşırı arazisi için hiç bir mecburiyet deruhde etmek istemediğini beyan edebilir. Bu takdirde işbu mukavelename böyle bir beyana mevzu teşkil eden araziye tatbik edilemez.

2 - Yüksek Âkit taraflardan her biri bilâhare Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine işbu mukavelenameyi yukarıdaki fıkrada zikredilen beyanata zemin teşkil eden arazinin cümlesine veya bir kısmına dahi teşmilen tatbik edilmesini istediğini bildirebilecektir. Bu takdirde, mukavelename, ihbarnamede bildirilen bileümle araziye, ihbarnamenin Milletler Cemiyeti umumî kâtipliği tarafından tebellûğu tarihinden 90 gün sonra tatbik olunur.

3 - Yüksek Âkit taraflardan her biri on dokuzuncu maddede zikredilen müddetin hitamından sonra mukavelenamenin, müstemlekelerin, himayesi altında bulunan memalikin, deniz aşırı arazisinin ve hâkimiyeti veya mandası altına konmuş memalikin cümlesinde veya bir kısmında tatbikının nihayet bulmasını arzu ettiğini beyan edebilir. Bu takdirde böyle bir ihbarnamenin Milletler Ce-

miyeti umumî kâtipliği tarafından tebellûğu tarihinden 6 ay sonra ihbarnamede zikredilen arazi üzerinde mukavelenamemin kabiliyeti tatbikiyesi kalmaz.

4 - Milletler Cemiyeti umumî kâtibi işbu madde mucibince alacak bileümle beyanname ve ihbar-nameleri aldığı tebellûğ tarihile beraber Milletler Cemiyetine aza olan veya olmayan bütün Devletlere bildirecektir.

Yirmi birinci madde

İşbu mukavelename mevkii meriyete geçer geçmez Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine tescil edilecektir.

Bunları tasdikan yukarıda zikredilen murahhaslar işbu mukavelenameyi imza etmişlerdir.

Cenevrede 24 eylül 1931 de bir tek nüsha olarak yapılmıştır ve Milletler Cemiyeti umumî kâtipliği evrakında hifzedilecektir ve bu nüshanın musaddak kopyaları Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan bütün Devletlere verilecektir.

Arnavutluk:

Lec Kurti

Almanya:

Dr. Hans Hermann Völkers

Amerika Birleşik Devletleri:

Hugh R. Wilson

Belçika:

Hymans

Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda ve İmparatorluğun Milletler Cemiyetinde ayrıca aza olmayan bütün aksamı için:

Cecil

Kanada:

H. Guthrie

Avustralya Komünvelli:

James R. Collins

Yeni Zelând:

Thomas M. Wilford

Cenubî Afrika Birliği:

C. T. Te Water

Hindistan:

B. L. Mitter

Kolombia:

A. J. Restrepo

Danimarka:

(Groenland için yeni emre kadar ihtirazî kaydi altında) Villiam Borberg

İspanya:

A. Lerroux

Fenlândiya:

Evald Gyllenbögel

Fransa:

Louis Rollin

Yunanistan:

R. Raphaél

İtalya:

Augusto Rosso

Meksika :

S. Martinez de Alva

Norveç :

Birger Braadland

Hollânda :

(Avrupadaki Kırallık ve Felemenk Hindistanı için) Beelaerts Van Blokland

Lehistan :

Auguste Zaleski

Romanya :

C. Antoniadie

İsviçre :

Motta

Çakoslovakya :

Zd. Fierlinger

Türkiye :

Cemal Hüsnü

Yugoslavya :

Dr. V. Marinkovitch

Aslına mutabakatı tasdik olunur.

Umumî kâtip namına Umumî kâtiplik Hukuk müşaviri

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası

: 28 - XII - 1933 ve 1/752

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası

: 1 - I - 1934 ve 4/1

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları

Cilt Sayfa

: 17 2

: 19 72,93,153,154,155,156,159:161